

GreenRisk4ALPs: Razvoj novih ekosistemskih pristopov za obvladovanje tveganj v povezavi z naravnimi nesrečami in podnebnimi spremembami

Gorski gozdovi in ekosistemi so v alpskem prostoru še posebej pomembni pri zmanjševanju tveganja pred naravnimi nevarnostmi. Njihova pozitivna vloga se posledično vedno bolj uveljavlja pri načrtovanju tehničnih in drugih preventivnih ukrepov varstva pred hudourniki, erozijo in plazovi. Gozdovi lahko učinkovito varujejo pred naravnimi nevarnostmi kot so snežni plazovi, zemeljski plazovi, drobirski tokovi, skalni podori in hudourniki. Kljub tej pomembni funkciji gozda, pa je bilo do sedaj razvitih le nekaj strategij in političnih ukrepov, ki vključujejo vlogo gozdov pri obvladovanju tveganj pred naravnimi nesrečami in ki hkrati upoštevajo številne interese, zahteve in stroške. V prihodnosti lahko v alpskem prostoru pričakujemo skokovito naraščanje izzivov zaradi omejevanja poselitvenega prostora, povečevanja stroškov za varovanje naselij pred naravnimi nevarnostmi, naraščanja konfliktov in zahtev ter razvoja "spornih" gospodarstev, kot je monokulturni turizem. Ob neupoštevanju gorskih gozdov pri zmanjšanju tveganj pred naravnimi nevarnostmi, bo trajnostni razvoj alpskega prostora nemogoče doseči.

Namen projekta GreenRisk4ALPs (Razvoj novih ekosistemskih pristopov za obvladovanje tveganja v povezavi z naravnimi nesrečami in podnebnimi spremembami) je razvoj novih konceptov in strategij upravljanja z gozdovi v povezavi z zmanjšanjem tveganj pred naravnimi nevarnostmi in podnebnimi spremembami.

Glavni cilji projekta GreenRisk4ALPs so:

- upoštevanje vloge gozda pri trajnostnem obvladovanju naravnih nevarnosti ob uravnoteženem vključevanju "zelenih", tehničnih in preventivnih ukrepov za zmanjševanje verjetnosti nastanka naravnih nesreč;
- obravnavanje gorskih gozdov kot nepogrešljivega del vseh ukrepov, tako aktivnih kot tudi preventivnih, potrebnih za blaženje naravnih nevarnosti;
- z jasno strategijo, ki temelji na ekosistemskem pristopu, premagati konflikte in spore pri zmanjševanju ogroženosti pred naravnimi nevarnostmi;
- v projekt vključiti vse pomembne deležnike in jim s strokovnim svetovanjem omogočiti nove pristope k preventivnemu ukrepanju.

Slika 1: Skupinska slika projektnih partnerjev in predstavnikov Alpske konvencije v PAR Kranjska Gora (13.12.2018) v času delovnega sestanka projekta v Sloveniji (Ljubljana) (foto: M. Kobal)

Gozdarstvo v času in prostoru

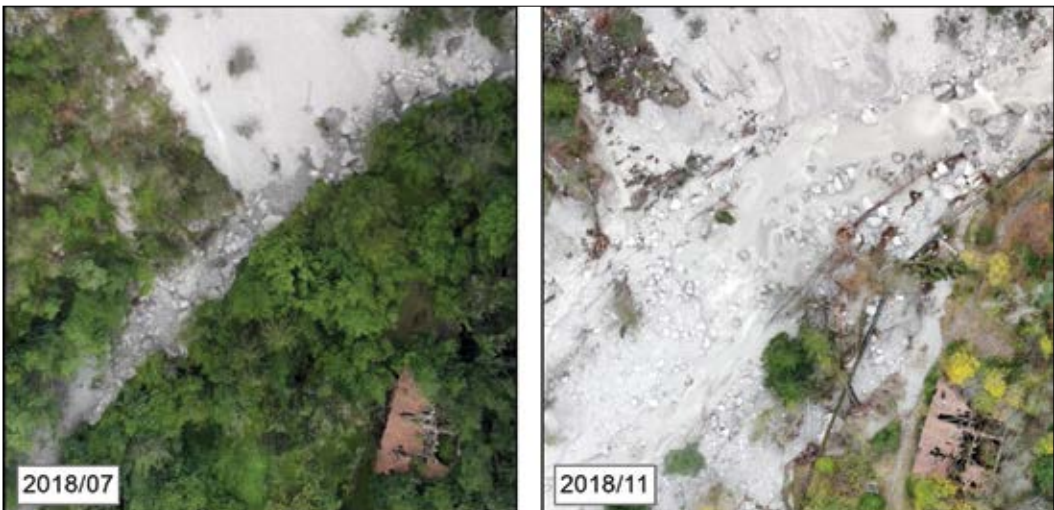
Projekt GreenRisk4ALPs je razdeljen na pet delovnih paketov (DP):

- **Delovni paket 1 (PRONA):** Delovni paket vodi projektni partner (PP) Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF UL. Glavni cilj delovnega paketa je razvoj novih orodij in pridobivanje novih informacij na področju kompleksnega razmerja gozd – naravne nevarnosti – tveganje.
- **Delovni paket 2 (ACTINA):** Vodilni partner tega delovnega paketa je PP Bundesforschungsund Ausbildungszentrum für Wald, Naturgefahren und Landschaft. Cilj paketa je na območju vseh držav projektnih partnerjev prepoznati pomembne deležnike in njihove strukture odločanja.
- **Delovni paket 3 (DORA):** Tretji delovni paket poteka pod vodstvom PP Europäische Akademie Bozen / Accademia Europea di Bolzano – EURAC Research, osnovni cilj pa je, poleg ocene tveganja, vključevanje gospodarske presoje ukrepov. Rezultat delovnih paketov PRONA, ACTINA in DORA bo inovativno orodje "TEGRAV", ki združuje analize tveganja ter metode za vrednotenje posrednih in neposrednih učinkov v smislu stroškov in stopnje varovanja, ki temeljijo na: i) tehničnih ukrepih, ii) "zelenih" ukrepih in iii) izogibanju škodnega potenciala.

- **Delovni paket 4 (ACRI):** Četrti delovni paket vodi PP Georg-August-Universität Göttingen – Stiftung öffentlichen Rechts, cilj katerega je oblikovanje nove komunikacijske strategije za reševanju konfliktov med različnimi interesi deležnikov s poudarkom na reševanju družbenega kljubovanja.
- **Delovni paket 5 (RIGOR):** Vodi ga PP Institut national de recherche en sciences et technologies pour l'environnement et l'agriculture, Groupement de Grenoble. Cilj petega delovnega paketa je seznanjanje občin in drugih upravljaljskih vladnih institucij z rezultati projekta in sicer z namenom učinkovitega izvajanja novo razvitih strategij.

Trije ključni rezultati projekta bodo:

- **Novo orodje FAT** (ang. *Forest Assessment Toolbox*), namenjeno ocenjevanju varovalne funkcije gozdov pred naravnimi nevarnostmi ter vpliv podnebnih razmer na varovalno funkcijo gozdov.
- **Nova priporočila in smernice** "zelenih" strategije za obvladovanje tveganj v alpskem prostoru, ki vključujejo i) komunikacijski načrt za participativno vključevanje vseh deležnikov v proces informiranja in odločanja, ii) koncepte za premagovanje nacionalnih omejitev pri ekosistemskem pristopu upravljanja z naravnimi nevarnostmi, ter iii) smernice, ki temeljijo

Slika 2: Posledice neurja oktobra 2018 na območju skalnega podora Belca (foto: M. Kobal)

na ekosistemskem pristopu in prednostno obravnavajo "zeleno" strategije pri obvladovanju tveganja naravnih nevarnosti na občinski ravni.

- **Priročnik za upravljanje gozdovi in naravnimi nevarnostmi** (ang. *Forest & Risk Management Workbook*), ki predstavlja nov standardiziran pristop pri gospodarjenju z varovalnimi gozdovi in bo hkrati namenjen za celoten alpski prostor.

Projekt, ki je del evropskega transnacionalnega programa Interreg Območje Alp, se je pričel maja 2018 in se bo končal aprila 2021. V projekt je vključenih dvanajst projektnih partnerjev iz naslednjih alpskih držav: Avstrija (3), Francija (1), Nemčija (2), Italija (3), Slovenija (2) in Švica (1). Vodilni partner projekta je Zvezni raziskovalni in izobraževalni center za gozdove, naravne nesreče in pokrajino (Bundesforschungs- und Ausbildungszentrum für Wald, Naturgefahren und Landschaft BFW) iz Avstrije. Slovenijo v projektu zastopata dva projektna partnerja: Zavod za gozdove (Jurij Beguš) in Biotehnična fakulteta UL - Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire (doc. dr. Milan Kobal). V projekt sta kot opazovalca vključeni še občina Kranjska Gora in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vse dejavnosti projekta se izvajajo na nivoju pilotnih akcijskih regij (PAR): Courmayeur (Italija), Kranjska Gora (Slovenija), Oberammergau (Nemčija), Parc de Baronnies (Francija), Sterzing/Gossensass (Italija) in Vals/Brenner (Avstrija). Pilotne akcijske regije so hkrati aktivni projektni partnerji projekta. Da bi spodbudili uspešen proces implementacije rezultatov projekta in sodelovanje med nacionalnimi in multinacionalnimi institucijami, so v projektno skupino vključene še EUSALP, Alpska konvencija in CIPRA.

Več informacij o projektu se nahaja na spletni strani projekta (<http://www.alpine-space.eu/projects/greenrisk4alps/en/home>) in Facebook profilu Katedre za krajinsko znanost in geoinformatiko, BF UL (<https://www.facebook.com/kzg.bf/>).

doc. dr. Milan Koba Barbara Žabota,
Domen Oven

Slika 3: Posledice neurja oktobra 2018 v povirju Belce (foto: M. Kobal)